

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

07. 07. 2026

м. Київ

№ 1068

Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації надавачів послуг із професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти на тему «Групова супервізія як інструмент професійної підтримки педагогічних працівників»

Відповідно до абзацу п'ятнадцятого пункту 10 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами), підпункту 13 пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), з метою розвитку компетентностей супервізорів щодо проектування, організації та проведення групової супервізії для педагогічних працівників системи загальної середньої освіти

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Типову програму підвищення кваліфікації надавачів послуг із професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти на тему «Групова супервізія як інструмент професійної підтримки педагогічних працівників» (далі – Типова програма), що додається.

2. Директорату шкільної освіти (Кільдерова Інна) забезпечити оприлюднення Типової програми на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Кузьмичову Надію.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки
України

07.07. 2026 року № 1068

**Типова програма
підвищення кваліфікації надавачів послуг із професійної підтримки
та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері
загальної середньої освіти на тему «Групова супервізія як інструмент
професійної підтримки педагогічних працівників»**

Розробник: Державна установа «Український інститут розвитку освіти»
(Новик Ірина, методист відділу професійного розвитку педагогічних працівників,
кандидат педагогічних наук).

Рецензенти:

Барна Марія, доцент кафедри освітньої політики Комунального закладу
Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти», кандидат педагогічних наук, доцент;

Унгурян Ірина, професор кафедри педагогіки, психології та теорії управління
освітою Комунального закладу «Інститут післядипломної педагогічної освіти
Чернівецької області», кандидат педагогічних наук.

Термін дії програми становить п'ять років із дня її затвердження. Зміни та
доповнення до Типової програми вносяться в порядку, визначеному
законодавством України, за наявності обґрунтованої потреби, зокрема у разі
внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють відповідну сферу,
або зміни умов її реалізації.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми. Реформування і трансформація системи
загальної середньої освіти, забезпечення якості освітньої діяльності та оновлення
підходів до безперервного професійного розвитку педагогічних працівників
актуалізують потребу пошуку ефективних інструментів їхньої підтримки. Одним із
таких інструментів, що сприяє формуванню культури взаємодії, партнерства,
розвитку професійної спільноти, підвищенню особистісно-професійної стійкості
педагогів та їхньої здатності до саморозвитку є групова супервізія.

На відміну від індивідуальної супервізії, груповий формат забезпечує
можливість використання колективного досвіду учасників, створює середовище
взаємного навчання та підтримки, сприяє розвитку навичок професійної
комунікації, критичного аналізу педагогічних ситуацій і виробленню спільних
підходів до розв'язання професійних проблем.

Особливої актуальності групова супервізія набуває в умовах воєнного стану,
вимушеної міграції частини педагогічних працівників, поширення дистанційних і
змішаних форматів навчання, зростання психоемоційного навантаження на
педагогів та керівників закладів освіти. У таких умовах групова супервізія є

не лише інструментом розвитку педагогів, а й важливим ресурсом професійної підтримки, зміцнення фахової ідентичності, формування навичок адаптації до змін, профілактики емоційного виснаження та збереження якості освітнього процесу в Україні загалом.

Водночас ефективність групової супервізії значною мірою визначається рівнем підготовки супервізора, його здатністю забезпечувати якісну організацію супервізійного процесу, ефективну групову взаємодію, безпечний простір для рефлексії та конструктивного обговорення професійного досвіду. Це актуалізує потребу в розвитку компетентностей супервізорів щодо фасилітації групових процесів, управління груповою динамікою, розв'язання складних ситуацій у групі, а також умінь здійснювати супервізію для супервізорів (метасупервізію) та розбудови спільнот супервізорів.

Розроблена Типова програма «Групова супервізія як інструмент професійної підтримки педагогічних працівників» (далі – Типова програма) є логічним продовженням Типової програми підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 13.09.2024 № 1311 (далі – Типова програма від 13.09.2024 № 1311), яка спрямована на формування базових компетентностей супервізора. Зміст цієї Типової програми забезпечує подальший розвиток і поглиблення тих компетентностей, що зазначені в Типовій програмі від 13.09.2024 № 1311, а також їх практичне застосування в процесі організації та проведення групової супервізії для педагогічних працівників системи загальної середньої освіти. Така послідовність підготовки забезпечує безперервність професійного розвитку супервізора: від опанування теоретичних засад, нормативно-правових основ і базових технологій супервізії до набуття компетентностей, необхідних для ефективного проведення групової супервізії. Дотримання принципів поступовості й наступності в навчанні сприяє системному формуванню професійної компетентності супервізора, запобігає фрагментарності засвоєння змісту та забезпечує готовність до якісного виконання функцій і завдань супервізора.

Цільова група: надавачі послуг із професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (супервізори) у сфері загальної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми. Реалізація Типової програми здійснюється фахівцями, які мають підтверджену документально попередню підготовку за напрямом «Підготовка надавачів / надання послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти». Зміст програми розрахований на педагогічних працівників – супервізорів, які пройшли підготовку за Типовою програмою від 13.09.2024 № 1311, або за іншими програмами підготовки супервізорів, розробленими на її основі, що забезпечують набуття відповідних компетентностей.

Практичний складник Типової програми забезпечується шляхом моделювання супервізійних сесій, аналізу професійних кейсів, виконання практичних завдань, відпрацювання ролей супервізора і супервізантів, а також розвитку навичок

фасилітації групових процесів, професійної рефлексії та надання конструктивного зворотного зв'язку.

Особлива увага під час реалізації Типової програми має приділятися дотриманню етичних норм, принципів конфіденційності, відповідальності та створенню безпечного середовища для обговорення професійного досвіду, викликів і пошуку спільних рішень.

Зміст Типової програми може бути адаптований до освітніх потреб цільової аудиторії з урахуванням досвіду учасників, особливостей їхньої професійної діяльності та контексту здійснення супервізійної практики.

На основі цієї Типової програми суб'єкти підвищення кваліфікації розробляють власні програми підвищення кваліфікації, що можуть реалізовувати її зміст у повному обсязі або за модульним принципом. При цьому допускається внесення змін до змісту (структури) освітньої програми в обсязі, що не перевищує 30 %, за умови забезпечення досягнення визначених результатів навчання та дотримання вимог законодавства щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці. Вибір форми організації підвищення кваліфікації, методів і засобів навчання для досягнення результатів, системи та критеріїв оцінювання навчання здійснюється суб'єктом підвищення кваліфікації.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток компетентностей супервізорів щодо проектування, організації та проведення групової супервізії для педагогічних працівників системи загальної середньої освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

сформувані цілісне розуміння можливостей групової супервізії як інструменту професійної підтримки, розвитку та кооперативного навчання педагогічних працівників;

удосконалити вміння проектувати, організовувати та реалізовувати цикл групової супервізії відповідно до професійних потреб педагогічних працівників системи загальної середньої освіти;

розвинути навички формування супервізійних груп, визначення професійних запитів учасників та створення умов для їх ефективної взаємодії;

удосконалити навички фасилітації групової взаємодії, управління груповою динамікою, організації професійної рефлексії та надання конструктивного зворотного зв'язку;

сформувані здатність попереджати та конструктивно розв'язувати складні ситуації, конфлікти, прояви опору та інші виклики, що виникають під час проведення групової супервізії;

сформувані готовність до здійснення та/або участі в метасупервізії, діяльності професійних спільнот супервізорів та безперервного вдосконалення власної супервізійної практики.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться. З огляду на те, що супервізійна діяльність та зміст Типової програми спрямовано на професійну

підтримку педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, результати підвищення кваліфікації супервізорів співвідносяться з компетентностями, визначеними чинними професійними стандартами «Вчитель закладу загальної середньої освіти» та «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти».

Зокрема, підвищення кваліфікації супервізорів за Типовою програмою сприятиме вдосконаленню:

психологічної компетентності (Б1), емоційно-етичної компетентності (Б2), компетентності педагогічного партнерства (Б3), організаційної компетентності (Г2), здатності до навчання впродовж життя (Д1) відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 №1225;

лідерської компетентності (В1), емоційно-етичної компетентності (Б2), компетентності педагогічного, соціального та мережевого партнерства (В3), здатності до навчання впродовж життя (Д2) відповідно до професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 17.09.2021 № 568-21.

Очікувані результати підвищення кваліфікації. За результатами підвищення кваліфікації слухачі зможуть:

формувати супервізійні групи з урахуванням професійних запитів та особливостей діяльності учасників, освітнього контексту, актуальних викликів системи освіти та цілей супервізійної підтримки;

проектувати, організовувати та проводити групову супервізію;

застосовувати ефективні форми, методи та інструменти групової супервізії для професійної підтримки педагогічних працівників, розвитку їхньої рефлексивної компетентності та кооперативного навчання супервізантів;

фасилітувати групову взаємодію, управляти груповою динамікою, підтримувати конструктивну комунікацію та вирішувати складні ситуації в процесі супервізії;

забезпечувати дотримання принципів професійної етики, конфіденційності, партнерської взаємодії та психологічної безпеки під час проведення групової супервізії;

здійснювати рефлексію власної супервізійної діяльності, використовувати інструменти супервізії для супервізорів (метасупервізії) та професійної спільноти задля підвищення якості супервізійної практики.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації: систему та критерії оцінювання результатів навчання визначає суб'єкт підвищення кваліфікації.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: за результатами успішного завершення навчання за Програмою слухачі отримують документ про підвищення кваліфікації (свідectво, сертифікат тощо). Вид документа, що буде виданий слухачам визначає суб'єкт підвищення кваліфікації. Технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та облік виданих документів мають відповідати вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року №800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників».

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ГРУПОВА СУПЕРВІЗІЯ ЯК ПРОСТІР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ					
Тема 1.1. Організаційно-методичні засади здійснення групової супервізії педагогічних працівників	1	-	-	-	1
Тема 1.2. Форми, методи та інструменти проведення групової супервізії	-	2	-	-	2
Тема 1.3. Реалізація циклу групової супервізії та ведення обліково-звітної документації	1	4	1	-	6
Разом за модулем	2	6	1	-	9
МОДУЛЬ 2. ФАСИЛІТАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ГРУПОВОЮ ДИНАМІКОЮ					
Тема 2.1. Роль супервізора як модератора та фасилітатора групової супервізії	-	4	-	-	4
Тема 2.2. Управління груповими процесами та регламентом	1	2	1	-	4
Тема 2.3. Подолання складних ситуацій та опору під час групової супервізії	1	2	-	-	3
Разом за модулем	2	8	1	-	11
МОДУЛЬ 3. ПРОФЕСІЙНА ПІДТРИМКА СУПЕРВІЗОРІВ					
Тема 3.1. Супервізія для супервізорів (метасупервізія)	1	2	-	-	3
Тема 3.2. Створення та розвиток професійної спільноти супервізорів	1	4	-	-	5
Разом за модулем	2	6	-	-	8
Підсумкові заходи	-	-	-	2	2
Усього	6	20	2	2	30

** Розподіл годин за видами діяльності має орієнтовний характер; послідовність і кількість годин на вивчення окремих тем може змінюватися суб'єктами підвищення кваліфікації залежно від особливостей розробленої програми, потреб цільової аудиторії та обраної форми навчання в межах часу, передбаченого Типовою програмою.*

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ГРУПОВА СУПЕРВІЗІЯ ЯК ПРОСТІР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Тема 1.1. Організаційно-методичні засади здійснення групової супервізії педагогічних працівників

Нормативно-правові, організаційні та методичні засади здійснення групової супервізії педагогічних працівників у системі загальної середньої освіти. Мета, завдання, принципи та функції групової супервізії. Формування груп супервізантів: критерії добору учасників, визначення професійних запитів, спільних цілей і пріоритетних питань супервізії. Створення фізично та психологічно безпечного середовища як умови ефективного проведення групової супервізії. Переваги та обмеження групового формату супервізії. Організаційні, змістові та етичні виклики групової супервізії. Конфіденційність та підтримка конструктивної комунікації між учасниками.

Роль закладів освіти, центрів професійного розвитку педагогічних працівників і професійних спільнот в інформуванні педагогів про можливості групової супервізії та підтримці її впровадження.

Тема 1.2. Форми, методи та інструменти проведення групової супервізії

Критерії вибору та комбінування форм, методів та інструментів відповідно до цілей групової супервізії, професійних потреб учасників, особливостей групи та етапів супервізійного процесу.

Особливості організації та проведення різних форм супервізійних зустрічей (очна, дистанційна та змішана).

Методи групової супервізії (аналіз професійних випадків (кейсів), структуроване обговорення, фасилітована дискусія, рефлексивний діалог, метод запитань, мозковий штурм, робота в малих групах, рольове моделювання, взаємне консультування та інші).

Критерії добору та підготовки професійних кейсів для супервізійного розгляду (відповідність меті супервізії, чіткість опису ситуації, об'єктивність подання, структурованість матеріалу, наявність проблемного питання, достатність інформації для аналізу, відкритість до альтернативних рішень тощо). Методика аналізу педагогічних ситуацій, визначення проблеми, пошук ресурсів і варіантів професійних рішень.

Використання цифрових інструментів та відеофрагментів у груповій супервізії. Етичні та організаційні вимоги до роботи з відеоматеріалами. Методи спостереження, аналізу та обговорення професійного досвіду на основі відеозаписів тощо.

Техніки активного слухання в роботі супервізора. Створення безпечного комунікативного середовища та підтримка професійного діалогу в групі. Принципи та правила надання конструктивного зворотного зв'язку. Використання моделей зворотного зв'язку для підтримки професійного розвитку педагогів. Запобігання оцінювальним судженням і формування культури професійного обговорення.

Практичне відпрацювання навичок застосування форм, методів та інструментів групової супервізії під час моделювання супервізійних сесій, аналізу професійних ситуацій і сценаріїв проведення групової супервізії.

1.3. Реалізація циклу групової супервізії та ведення обліково-звітної документації

Цикл групової супервізії: мета, структура та етапи. Планування циклу відповідно до потреб педагогічних працівників і завдань професійної підтримки.

Організація та проведення етапів циклу групової супервізії.

Підготовчий етап: використання інструментів самооцінювання професійної діяльності педагогів, вивчення індивідуальних запитів, визначення спільних та особистих цілей учасників, формування кейсів, укладання домовленостей щодо взаємодії та визначення тематики супервізійних зустрічей.

Основний етап: проєктування і проведення супервізійних сесій, підбір і структурування кейсів для групової супервізії, організація групової взаємодії та спостереження, аналіз професійних ситуацій, колективне осмислення практик, надання конструктивного зворотного зв'язку та пошук рішень.

Заключний етап: узагальнення та верифікація результатів, рефлексія учасників, оцінювання ефективності циклу супервізії, аналіз професійних змін, формулювання рекомендацій щодо подальшого професійного розвитку педагогів.

Документальне забезпечення групової супервізії. Вимоги до оформлення, зберігання та використання обліково-звітної документації з урахуванням принципів конфіденційності, етичних норм і вимог законодавства. Організація групової супервізії на державній інформаційно-комунікаційній системі підтримки та забезпечення професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Практичне відпрацювання навичок планування циклу групової супервізії, розроблення комплексу обліково-звітної документації та аналіз прикладів документального оформлення групової супервізії.

МОДУЛЬ 2. ФАСИЛІТАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ГРУПОВОЮ ДИНАМІКОЮ

Тема 2.1. Роль супервізора як модератора та фасилітатора групової супервізії

Роль і функції супервізора у фасилітації групової взаємодії та розвитку рефлексії супервізантів. Дотримання балансу між підтримкою учасників, спрямуванням групової роботи та створенням умов для самостійного пошуку рішень.

Принципи фасилітації та модерації в груповій супервізії (партнерська взаємодія, добровільність і активна участь, безоцінність і конструктивність, рівність можливостей, структурованість процесу, фокус на професійному розвитку, рефлексивність, інклюзивність, повага до різноманітності, конфіденційність). Створення умов для психологічної безпеки, відкритої комунікації, взаємної довіри та професійної відповідальності учасників. Підтримувальна та ненасильницька комунікація.

Особливості лідерської, фасилітаційної та комунікативної компетентностей супервізора в організації ефективної групової супервізії, професійної взаємодії.

Розвиток фасилітаційної компетентності супервізора: саморефлексія, аналіз власного стилю ведення групи, отримання та використання зворотного зв'язку для вдосконалення професійної практики.

Протоколи дій супервізора під час проведення групової супервізії. Етичні засади діяльності супервізора.

Практичне відпрацювання навичок фасилітації та модерації під час проведення групової супервізії через моделювання супервізійних сесій, аналіз професійних ситуацій та виконання рольових вправ.

Тема 2.2. Управління груповими процесами та регламентом

Особливості групової динаміки в процесі супервізії. Етапи розвитку супервізійної групи, характеристики групових процесів та їх вплив на ефективність професійної взаємодії учасників. Принципи організації роботи супервізійної групи.

Планування та дотримання регламенту групової супервізії: розподіл часу між етапами роботи, визначення порядку представлення кейсів, організація обговорення та підбиття підсумків.

Методи залучення учасників до спільного аналізу професійних ситуацій, управління груповою динамікою, підтримка партнерської взаємодії та співпраці. Практичне відпрацювання інструментів фасилітації в процесі моделювання групових супервізійних сесій.

Ефективність групової роботи та оцінювання досягнення цілей супервізійної зустрічі. Рефлексія групового процесу, надання й отримання зворотного зв'язку, визначення напрямів подальшого професійного розвитку учасників.

Практичне відпрацювання навичок управління груповими процесами та регламентом під час проведення групової супервізії на основі аналізу професійних ситуацій і моделювання супервізійних зустрічей.

Тема 2.3. Подолання складних ситуацій та опору під час групової супервізії

Психологічні аспекти взаємодії (руйнування професійних стереотипів, подолання тривожності учасників тощо). Причини виникнення складних ситуацій у процесі групової супервізії. Поняття опору, його прояви та функції в професійному навчанні й розвитку педагогічних працівників. Індивідуальні та групові чинники, що впливають на виникнення опору, конфліктів, емоційної напруги та зниження залученості учасників.

Ознаки та способи своєчасного виявлення ризиків для ефективної роботи групи. Попередження складних ситуацій у груповій супервізії. Типові складні ситуації під час групової супервізії (пасивність учасників, домінування окремих осіб, уникнення обговорення професійних труднощів, порушення регламенту, конфліктна взаємодія, емоційне виснаження, критика або знецінення досвіду інших учасників тощо). Стратегії та методи роботи з опором учасників у груповій супервізії. Техніки врегулювання конфліктів і відновлення продуктивної взаємодії в групі. Використання інструментів активного слухання, відкритих запитань, рефлексивного діалогу, конструктивного зворотного зв'язку та фасилітації групового обговорення.

Роль супервізора в збереженні безпечного середовища. Аналіз практичних кейсів та моделювання дій супервізора в умовах виникнення опору та складних групових ситуацій.

МОДУЛЬ 3. ПРОФЕСІЙНА ПІДТРИМКА СУПЕРВІЗОРІВ

Тема 3.1. Супервізія для супервізорів (метасупервізія)

Сутність, мета й завдання метасупервізії як форми професійної підтримки, розвитку та забезпечення якості діяльності супервізорів. Роль метасупервізії у формуванні компетентностей супервізора, розвитку рефлексивної практики та дотриманні етичних принципів супервізійної діяльності.

Основні моделі (підтримувальна, рефлексивна, інтегративна) та форми метасупервізії (індивідуальна, групова). Особливості організації та проведення метасупервізійних зустрічей, визначення запиту, аналіз супервізійної практики та формування рекомендацій для професійного вдосконалення супервізорів.

Рефлексія діяльності супервізора. Аналіз власного стилю супервізії, професійних рішень, труднощів і досягнень. Кейси педагогічної практики як основа супервізійного аналізу. Робота зі складними супервізійними випадками, етичними дилемами, питаннями професійних меж, конфіденційності та відповідальності супервізора.

Інструменти підтримки особистісної та фахової стійкості, безперервного розвитку та профілактики професійного виснаження супервізора. Ресурси професійної спільноти супервізорів, взаємопідтримка, рефлексивні практики та використання результатів метасупервізії для вдосконалення супервізійної діяльності й підвищення якості професійної підтримки педагогічних працівників.

Практичне відпрацювання навичок участі в метасупервізії шляхом аналізу супервізійних кейсів, осмислення власного досвіду та моделювання метасупервізійних сесій.

Тема 3.2. Створення та розвиток професійної спільноти супервізорів

Професійна спільнота супервізорів як інструмент забезпечення якості супервізії, фахової підтримки та безперервного професійного розвитку. Принципи функціонування спільнот супервізорів (добровільність, довіра, партнерство, взаємонавчання, дотримання етичних норм і академічної доброчесності тощо).

Моделі та форми взаємодії учасників спільноти супервізорів. Розбудова горизонтальних зв'язків підтримки, організація мережевої співпраці, фахового діалогу, обміну досвідом і кращими практиками проведення супервізії. Використання цифрових платформ та інструментів для мережевої взаємодії (networking), комунікації і спільної діяльності в професійній спільноті.

Планування діяльності професійної спільноти супервізорів (визначення цілей, напрямів роботи, ролей учасників, механізмів координації та підтримки активності членів спільноти). Організація інтервізійних зустрічей, майстерень, фахових дискусій, тематичних заходів та обміну ресурсами в професійній спільноті.

Проектування ініціатив та заходів, спрямованих на розвиток спільноти супервізорів, зміцнення взаємодії між її учасниками та забезпечення сталості її функціонування.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
2. Методичні рекомендації щодо надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти : лист Міністерства освіти і науки України від 14.10.2024 № 1/18776-24. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/metodychni-rekomendacziyi-shhodo-zdijsnennya-superviziyi-mon.pdf>.
3. Порядок надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) : наказ Міністерства освіти і науки України від 14.06.2024 № 855 (zareestrovano v Ministerstvi yusticii Ukraini 06 serpnia 2024 roku za № 1201/42546). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE42546?an=1>.
4. Про деякі питання організації надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 20.09.2024 № 1349. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-deiaki-pytannia-orhanizatsii-nadannia-profesiinoi-pidtrymky-ta-dopomohy-pedahohichnym-pratsivnykam-zdiisnennia-supervizii-u-sferi-zahalnoi-serednoi-osvity>.

Основна література

1. Архітектура безпеки. Організація безпечного освітнього середовища : посібник для освітніх управлінців із впровадження супервізії / уклад. : М. Абраменко, В. Слюсаренко, О. Кузнецова ; ред. : Н. Заварова, О. Савицька. Київ : ЮНЕСКО, 2025. 120 с. URL: https://ukraine.un.org/sites/default/files/2025-11/Supervisor%27s%20book_e-book.pdf.
2. Венгловська О., Гладкова Г., Новик І. Методичні рекомендації щодо надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії). Київ : УІРО, 2024. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/metodychni-rekomendacziyi-shhodo-zdijsnennya-superviziyi-mon.pdf>.
3. Консультуємо та створюємо професійні спільноти : путівник для консультантів центрів професійного розвитку педагогічних працівників / Н. Кипиченко, О. Федоренко. Київ, 2022. 42 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2022/11/3_konsultuyemo-ta-stvoryuyemo-profesijni-spilnoty.pdf.
4. Організація і проведення групової супервізії у сфері загальної середньої освіти (за програмою підвищення кваліфікації тренерів-супервізорів у сфері загальної середньої освіти) : путівник для тренерів / укладачі О. Боярчук, І. Горбенко, Л. Микитюк, О. Федоренко. Київ, 2025, 84 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/uied-15.09.2025.pdf>.
5. Підготовка супервізорів для закладів загальної середньої освіти : комплект навчально-методичного забезпечення / Новик І., Борисенко Ю., Венгловська О., Гладкова Г., Стягунова О. Київ : УІРО, 2024. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/superviziya.-komplekt.pdf>.

6. Супервізія не ревізія : методичний poradnik / Ю. О. Борисенко, О. А. Венгловська, Г. В. Гладкова, І. М. Новик, О. О. Стягунова, О. Ф. Федоренко, Я. В. Шеховцова. Київ : УІРО, 2025. 245 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/08/uied-20.08.2025.pdf>.

7. Nowicka M., Wzorek A., Superwizja w szkole. Model i koncepcja wdrożenia, Warszawa 2016. 93 p. URL: <https://nvcwszkole.pl/wp-content/uploads/2020/10/superwizja-w-szkole-koncepcja-ologowanie.pdf>

Додаткова література

1. Навички ефективної комунікації. URL: <http://lt.multycourse.com.ua/ua/page/22/81>

2. Урдзе Т. Посібник для фахівців з освіти дорослих : науково-популярне видання. Київ: Золоті ворота. 84 с. URL: https://www.dvv-international.org.ua/fileadmin/files/eastern-neighbors/Ukraine_pics/Publications/Adult_Education_for_professionals.pdf

3. Dierolf K., van der Hoorn S., Hogan D., Tuomola J. Solution Focused Coaching Supervision: An Essential Guide for Individual, Group, Peer and Team Coaching Supervision. Routledge, 2024. 264 p.

4. Grudziowska E., Ziomek-Michalak K. Superwizja w praktyce. Rozwiń swoją refleksyjność. Warszawa, 2025. 190 p.

5. Lipton L., Wellman B. Learning-Focused Supervision: Developing Professional Expertise in Standards-Driven Systems. 2nd ed. Solution Tree Press, 2024. 152 p.

6. Marshall K. Rethinking Teacher Supervision and Evaluation: How to Shift the Conversation to Coaching, Continuous Improvement, and Student Learning. 3rd ed. Wiley, 2024. 320 p.

**Генеральний директор
директорату шкільної освіти**

Інна КІЛЬДЕРОВА